

Економічні науки

УДК 336.74:004.738.5]:330.322

Кушнір Світлана Олександрівна

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Запорізький національний університет*

Kushnir Svitlana

*Doctor of Economics, Professor,
Professor of the Department of Finance
Zaporizhzhia National University
ORCID: 0000-0002-1410-1887*

Бакута Ольга Олександрівна

*студентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Запорізького національного університету*

Bakuta Olga

*Student of the Department of Finance, Banking and Insurance
Zaporizhzhia National University*

ІНВЕСТИЦІЇ В КРИПТОВАЛЮТУ – ОСОБЛИВОСТІ, РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

INVESTMENTS IN CRYPTOCURRENCY - FEATURES, RISKS AND PROSPECTS

***Анотація.** У статті розглянуто можливості вкладень інвесторів у криптовалютні активи. Зазначено особливості роботи з криптовалютою. Наведено десять найбільш популярних криптовалют та розглянуто їх особливості.*

Проаналізовано динаміку зміни вартості ТОП п'ять криптовалют протягом березня 2023 р. Розглянуто недорогі криптовалюти, які мають

перспективи зростання та набувають популярності у 2023 році. Наведено альтернативні інвестиційні інструменти інвестування в криптовалюту та блокчейн.

Зазначено найбільш популярні криптовалюти серед українців. Проаналізовано Закон України «Про віртуальні активи» та його вплив на ринок криптовалют. Охарактеризовано найбільші криптобіржі із зазначенням їх конкурентних переваг. Проаналізовано ризики та перспективи, які постають перед інвесторами в криптовалюту.

Ключові слова: криптовалюта, інвестиції, криптоінвестори, біржа, ризики, перспективи.

Summary. The article discusses the possibilities of investing investors in cryptocurrency assets. Peculiarities of working with cryptocurrency are indicated. The 10 most popular cryptocurrencies are listed and their features are considered.

The dynamics of changes in the value of the TOP 5 cryptocurrencies during March 2023 were analyzed. Inexpensive cryptocurrencies with growth prospects and gaining popularity in 2023 were considered. Alternative investment tools for investing in cryptocurrency and blockchain are provided.

The most popular cryptocurrencies among Ukrainians are indicated. The Law of Ukraine "On Virtual Assets" and its impact on the cryptocurrency market are analyzed. The 5 largest crypto exchanges are characterized, indicating their competitive advantages. The risks and prospects facing cryptocurrency investors are analyzed.

Key words: cryptocurrency, investments, crypto investors, exchange, risks, prospects.

У період цифровізації, значної популярності набирають віртуальні активи. Вкладення в криптовалюту здаються гарною можливістю отримати

високий дохід при найменших інвестиціях. Проте, за широкими перспективами та заманливими пропозиціями покупки криптовалют ховається безліч ризиків, які не підконтрольні потенційному інвестору. Важливим кроком в інвестуванні у віртуальні активи є досконале ознайомлення із крипторинком та зважування всіх можливостей та загроз, які несе в собі криптовалюта.

Криптовалюта – це віртуальна валюта, яка працює за принципами криптографії. Основу криптовалюти становить блокчейн. Криптовалюти «добуваються» та передаються через децентралізовану мережу комп'ютерів без участі центрального банку чи інших фінансових обмежень [2]. Криптовалюти можна конвертувати у традиційні фіатні валюти – гривні, долари, євро тощо.

Робота з криптовалютою має суттєві відмінності від роботи з цінними паперами. Акція дає право власності на компанію, яка створює прибуток для своїх акціонерів або, принаймні, має потенціал для цього. Володіння криптовалютою означає право власності на цифровий актив із нульовою внутрішньою вартістю. Наведемо приклад ТОП 10 найкращих криптовалют для інвестування за версією Analytics Insight [3].

Таблиця 1

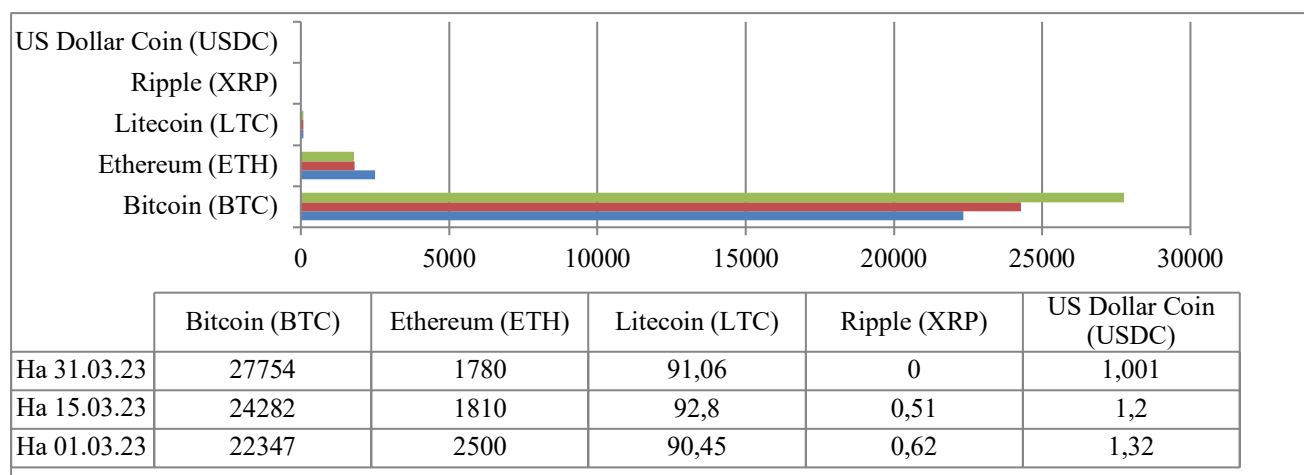
10 найкращих криптовалют, в які можна інвестувати, за версією Analytics Insight [3]

№	Вид криптовалюти	Характеристика	Капіталізація
1	Bitcoin (BTC)	перша та популярна криптовалюта Біткоїн перетворився на криптовалюту для трейдерів, але вигідніше використати його як довгострокову інвестицію	понад 500 млрд. дол. США
2	Ethereum (ETH)	найпопулярніша альтернатива біткоїну. Мета Ethereum полягає в тому, щоб створити децентралізований набір фінансових продуктів, до яких будь-хто у світі може вільно отримати доступ, незалежно від національності, етнічної приналежності чи віри.	понад 200 млрд. дол. США
3	Litecoin (LTC)	криптовалюта пішла слідами біткоїну, тобто використовує алгоритм підтвердження транзакцій proof of work. Але, на	5 млрд. дол. США

		відміну першої криптовалюти, Litecoin швидше обробляє транзакції.	
4	Ripple (XRP)	це токен, який забезпечує низьку комісію з транзакції та швидких транзакцій. Команія, яка випустила XRP, працює із фінансовими установами. По суті це мережа грошових переказів, яка працює миттєво і тим самим знижує курси валют. Її технологію використовують банки, щоб працювати швидше. До Ripple їм доводилося працювати через посередників, вони були дорогими, а операції проводили кілька днів.	20 млрд. дол. США
5	US Dollar Coin (USDC)	його ціна прив'язана до вартості долара, забезпечений активами у доларах, які зберігаються на окремих рахунках у фінансових установах США. USDC працює на основі Ethereum і може використовуватись для транзакцій по всьому світу.	50 млрд. дол. США
6	Tether (USDT)	ціна підтримується фіатними, тобто звичайними грошима. Це можуть бути фунти стерлінгів Великобританії, долари США чи євро. Оскільки ціна Tether має бути передбачуваною, її обирають інвестори, котрі бояться нестабільної ціни криптовалют.	75 млрд. дол. США
7	Dogecoin (DOGE)	одна з монет, на ціну якої впливають дії Ілона Маска. Наприклад, коли він вирішив купити Twitter, вартість монети зросла на 30%. Наразі монету приймають для оплати такі компанії, як Dallas Mavericks, Kronos, SpaceX та інші.	11 млрд. дол. США
8	Shiba Inu (SHIB)	одна з найперспективніших криптовалют. Найбільша подія, пов'язана з монетою - це оголошення метавсесвіту шіба-іну, де люди зможуть купувати ділянки в Землях Шіба, отже, криптовалюта зростатиме в ціні.	6 млрд. дол. США
9	Binance Coin (BNB)	криптовалюта, яку підтримує криптобіржа Binance. За допомогою BNB користувачі на біржі сплачують менші комісії. Токен також використовують для підживлення Binance Chain та Binance Smart Chain, двох незалежних блокчейн-мереж.	понад 300 млрд. дол. США
10	Bitcoin Cash (BCH)	спрямований на однорангові онлайн-транзакції. Його мета – зробити оплату криптовалютою легкою та дешевою. Якщо ринок криптовалют зростатиме, біткоїн стане менш придатним для звичайних транзакцій. В даному випадку його замінить Bitcoin Cash. Тому це розумний вибір для інвестування.	4 млрд. дол. США

Джерело: складено автором за матеріалами [6]

Будь-яка валюта має періоди падіння та зростання. Сам принцип заробітку на криптовалюті – спекулятивний: купити дешевше на спад ціни і продати дорожче, коли вона зростає [3]. Розглянемо динаміку вартості ТОП - 5 криптовалют на початок, середину та кінець березня 2023 року:

Рис. 1. Динаміка вартості ТОП 5 криптовалют протягом березня 2023, дол. США

Джерело: складено автором за матеріалами [6]

Як бачимо, ціна найбільшої криптовалюти Bitcoin дуже волатильна, та зростає у вартості. Криптовалюта Ripple станом на кінець березня впала у вартості до 0, що ставить під загрозу вкладення інвесторів. Litecoin знаходиться у незначному коливанні вартості, що надає інвестору більш стійку впевненість.

Розглянемо недорогі на сьогодні криптовалюти, які мають перспективи зростання. Так, найдешевшими вважаються монети, вартість яких не перевищує долара, які за сприятливих умов можуть забезпечити приріст вартості.

Таблиця 2

Недорогі криптовалюти з потенціалом зростання

№	Назва криптовалюти	Характеристика
1	Love Hate Inu	криптовалюта нового унікального проекту, який пропонує учасникам винагороду за участь у опитуваннях.
2	DeeLance	криптоплатформа для фрілансерів із прозорою економікою та власною криптовалютою, яку можна вигідно купити на пресейлі.
3	FightOut	повноцінний крипто-зал для ведення здорового способу життя з нагородами за фізичну активність та власним перспективним токеном у стадії передпродажу.
4	C+Charge	революційний "зелений" проект, творці якого мають намір спростити оплату зарядки електромобілів у всьому світі.
5	Dash 2 Trade	аналітичний криптопроект, створений трейдерами для трейдерів. Власна криптовалюта проекту знаходиться на стадії передпродажу і вже залучила понад \$3 млн доларів інвестицій.

Джерело: складено автором за матеріалами [10]

Не менш важливим аспектом інвестування в криптовалюту є вибір правильного способу вкладень. Найпопулярніші способи інвестування в криптовалюту від експертів buidlbee представлені у таблиці 3 [4].

Таблиця 3

Способи інвестування в криптовалюту [4]

№	Спосіб інвестування	Характеристика
1	Купити та зберігати монети	можна купити популярні монети, такі як біткоїн або Ethereum, але їх ціна досить висока, а можна менш відомі, наприклад, Dogecoin, Solana та інші, оскільки в довгостроковій перспективі є шанс, що їх ціна зросте. Але є й ризики, що якась крипта може зникнути.
2	Інвестувати у криптовалютні компанії	компанії, які частково або повністю зосереджені на криптовалюті. Наприклад, займаються майнінгом, тобто добувають крипту, виробляють обладнання для майнінгу, мають на балансі великі суми криптовалюти тощо. До таких компаній відносяться MicroStrategy Incorporated, Robinhood Markets, PayPal Holdings.
3	Інвестувати у фонди, орієнтовані на криптовалюту	фонди керують грошима інвесторів, щоб ті отримали прибуток від вкладів більший, ніж ставка банківських депозитів та інфляція. Фонди, орієнтовані на крипту, можуть інвестувати в криптовалюту, криптовалютні компанії.
4	Стати майнером криптовалют	винагорода в криптовалюті, яку можна зберігати як інвестиції.
5	Давати монети у борг або покласти в пул ліквідності	пул ліквідності – це сховище криптовалют, де трейдер може швидко обміняти одну валюту іншу, за що виплачуються відсотки або комісію з транзакцій.

Джерело: складено автором за матеріалами [4]

Інвестиції в криптовалюту стають дедалі поширенішими серед українців. Згідно з даними Global Crypto Adoption Index-2022 [7], складеного компанією Chainalysis, Україна посідає третє місце серед країн світу за показником впровадження криптовалют за 2022 рік. Зазначений індекс складається з п'яти підіндексів, кожен з яких базується на використанні країнами різних типів послуг криптовалюти. За даними експертів великої криптовалютної біржі WhiteBIT, найбільш популярними торговими парами серед українських користувачів останнім часом є Tether, Bitcoin та Ethereum [10].

Питання криптовалюти в Україні довгий час залишалося неврегульованим. 17 лютого 2022 року Верховна Рада ухвалила Закон України №2074-IX «Про віртуальні активи» (далі – «Закон») [8], який Президент України підписав 15 березня 2022 року (табл.3). Але Закон вступає в дію лише з дня набрання чинності Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами». Наразі було напрацьовано декілька варіантів змін до податкового законодавства, що врегульовують питання оподаткування операцій з віртуальними активами, але найближчим часом розгляд таких законопроектів не передбачається.

Таблиця 4

Основні положення Закону України «Про віртуальні активи» [8]

Основні аспекти закону	Характеристика
Основні зміни	легалізується ринок віртуальних активів, запроваджується комплексне регулювання правовідносин, що виникають у зв'язку з обігом віртуальних активів в Україні, визначаються права та обов'язки учасників ринку віртуальних активів, засади державної політики у сфері обігу віртуальних активів
Розрахунок криптовалютою	віртуальні активи не є засобом платежу на території України. Розпорядження забезпеченим віртуальним активом - це розпорядження майновим правом на об'єкт забезпечення цього віртуального активу. Послугами з обміну віртуальних активів є діяльність, пов'язана з обміном віртуальних активів на інші віртуальні активи та валютні цінності, що здійснюється для третіх осіб та/або за дорученням та в інтересах третіх осіб.
Податки	прямо не регулює питання оподаткування операцій із віртуальними активами
Вплив на реальний бізнес	встановлює чіткі правила для постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, не створює додаткових сприятливих умов для ведення бізнесу та не забезпечує додатковий привілейований захист економічних інтересів гравців криптоіндустрії.

Джерело: складено автором за матеріалами [8]

Але Закон охоплює дуже широкий ринок віртуальних активів, що ускладнює можливість покриття всіх сфер криптодіяльності, наприклад, не врегульовує майнінг криптовалют.

Важливим кроком співпраці з визначеною криптовалютою є аналіз криптовалютних бірж – торгових платформ, де здійснюється трейдинг віртуальними валютними активами, які надають користувачам можливість купувати та продавати цифрові кошти, обмінювати їх, конвертувати у фіатні (державні) валюти, здійснювати інвестування та інші ринкові операції. Розглянемо ТОП-5 основних криптовалютних бірж (табл. 5) [9].

Таблиця 5

Основні криптовалютні біржі [9]

№	Назва біржі	Характеристика
1	Binance	<ul style="list-style-type: none"> - підтримка маржинальної торгівлі з різних напрямів - велике кредитне плече для ф'ючерсних угод - програма лояльності та реферальна програма - мобільний додаток - функції інвестування
2	ByBit	<ul style="list-style-type: none"> - TPS забезпечує швидке проведення операцій із практично нульовою ймовірністю збою - механізм подвійної ціни захищає від несправедливої ліквідації позиції - понад 200 активів та контрактів - сервіси BYFI Центр та ByBit для інвестицій та покупки NFT відповідно - зручні мобільні програми для Android та iOS - приваблива бонусна політика
3	Huobi	<ul style="list-style-type: none"> - проста процедура верифікації - можливість здійснення деяких операцій без підтвердження особи - великий вибір різновидів торгівлі та додаткових сервісів - відносно низькі комісії із гнучкою системою нарахування - наявність безлічі навчальних матеріалів і текстових і у форматі відео - доступність додатків для мобільних та стаціонарних пристроїв
4	Crypto.com	<ul style="list-style-type: none"> - великий вибір варіантів торгівлі та пасивного заробітку - зручний та безпечний сервіс для користувачів ПК і власників девайсів - просте поповнення та швидке виведення коштів - доступні кредити та торгівля NFT - помірні комісії, часто зі знижками - безкоштовні картки Visa з кешбеком - можливість заробітку за реферальною програмою та інші бонуси
5	whiteBit	<ul style="list-style-type: none"> - проста реєстрація, поповнення, виведення та обмін - низькі торгові комісії - вигідні умови стейкінгу та реферальної програми - у мобільному додатку є всі ключові опції - швидке укладання угод - гарний рівень безпеки

*Джерело: складено автором за матеріалами [9]

Як бачимо з рис. 2, проаналізовані криптовалютні біржі отримали перші місця в рейтингу завдяки достатнього рівня безпеки, диверсифікації послуг, вигідним умовам, зручності та швидкості укладання угод та гарному сервісу.

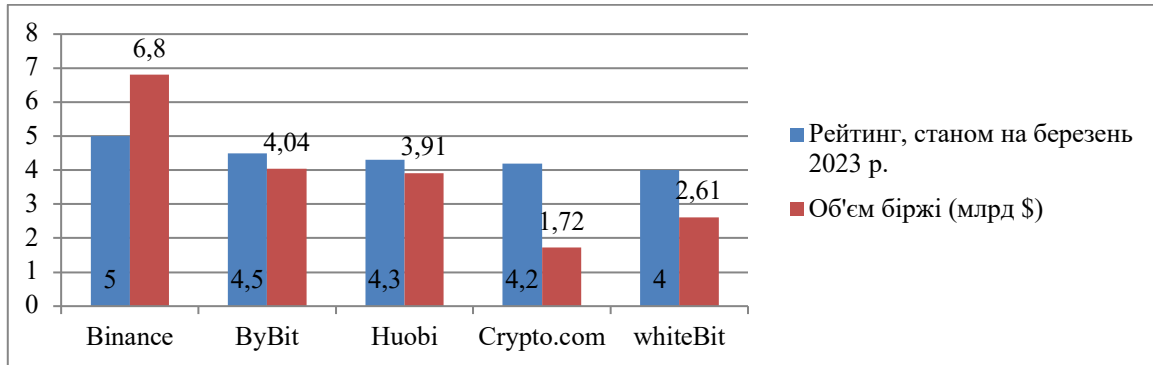

Рис. 2. Рейтинг криптовалютних бірж, березень 2023 [9]

Розглянемо переваги та ризики інвестування в криптовалюту у табл.

6.

Таблиця 6

Основні переваги та ризики криптовалюти [9]

Переваги	Ризики
<ol style="list-style-type: none"> 1) Диверсифікація - нині існує близько 10 тис. видів монет, які можна інвестувати, найдешевші з них коштують менше ніж 1 дол.США. 2) Потенціал віддачі - прибуток інвестора залежить від стратегії, яку він обрав. 3) Додаткова користь - на відміну від акцій, деякими криптовалютами, наприклад, біткоіном, можна оплачувати товари та послуги. 4) Швидкість транзакцій, адже розрахунки відбуваються напряму, без банків-кореспондентів. 5) Відсутність вікових обмежень для інвестування. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Обмежене регулювання - у багатьох країнах відсутнє законодавство щодо крипторинку. 2) Мінливість цін - можуть різко коливатися щодня. 3) Втрата електронного ключа криптовалюти, без можливості відновлення. 4) Хакерські атаки на криптогаманці. 5) Поширені випадки шахрайства. 6) Невизначеність щодо оподаткування. 7) Неможливість відміни транзакції.

Джерело: складено автором за матеріалами [5]:

Висновок. Загалом інвестиції в криптовалюту можуть бути досить прибутковими, але і досить ризиковані, оскільки прибутковість це плата за

ризик. Це пов'язано з тим, що ціна монет визначається лише попитом і пропозицією, а лише у деяких випадках підкріплена реальними активами.

Відповідальність щодо інвестицій у віртуальну валюту лежить тільки на інвесторі, адже держава не може повністю контролювати крипторинок. Закон України «Про віртуальні активи» в певній мірі роз'яснює проведення операцій із віртуальними активами, та повністю не регулює їх.

Одним із найбезпечніших способів придбання криптовалюти є покупка на біржі. Але, хоча кожна біржа має задовільний рівень безпеки, ризиків від інвестування у криптовалюту не меншає, крипторинок дуже мінливий, ріст чи спад вартості віртуальної валюти складно передбачити. Тому процес інвестування в криптовалюту ще знаходиться на доволі ранній стадії та потребує постійних досліджень.

Література

1. Інвестиції у крипто валюту: як вибрати монету і що потрібно знати перед тим, як вкладати гроші. 2022. URL: <https://mc.today/investitsii-v-kriptovalyutu/> (дата звернення: 30.03.2023)
2. Що варто знати для ефективного інвестування в криптовалюту? ЛІГА:ЗАКОН. 2021. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FZ002525> (дата звернення: 30 березня 2023)
3. Ризикові інвестиції: криптовалюта як спосіб вкладення грошей. Delo.ua. 2021. URL: <https://delo.ua/finance/zarobotat-na-bitcoine-kak-investirovat-v-kriptu-389022/> (дата звернення: 30.03.2023)
4. Інвестиції в криптовалюту: переваги та ризики, про які треба знати трейдерам-початківцям. Tokar. 2023. URL: <https://tokar.ua/read/89868/investytsii-v-kryptovaliutu-perevahy-ta-ryzyku-pro-iaki-treba-znaty-treyderam-pochatkivtsiam/> (дата звернення: 30.03.2023)

5. Криптовалюту в справу: можливості й ризики альтернативи традиційним ринкам інвестицій. Mind. 2023. URL: <https://mind.ua/openmind/20253340-kriptovalyutu-v-spravu-mozhlivosti-j-riziki-alternativi-tradicijnim-rinkam-investicij> (дата звернення: 30.03.2023)
6. Динаміка вартості криптовалют. URL: <https://minfin.com.ua/currency/crypto/> (дата звернення: 31.03.2023)
7. The 2022 Global Crypto Adoption Index: Emerging Markets Lead in Grassroots Adoption, China Remains Active Despite Ban, and Crypto Fundamentals Appear Healthy. Chainalysis. 2022. URL: <https://blog.chainalysis.com/reports/2022-global-crypto-adoption-index/> (дата звернення: 31.03.2023)
8. Про віртуальні активи : Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 31.03.2023)
9. Рейтинг крипто-бірж. Мінфін. URL: <https://minfin.com.ua/crypto/exchanges/> (дата звернення: 31.03.2023)
10. Топові криптовалюти та як українці на них заробляють. Marketer. 2022. URL: <https://marketer.ua/ua/top-cryptocurrencies-and-how-ukrainians-earn-on-them/> (дата звернення: 31.03.2023)

References

1. Investytsii u krypto valiutu: yak vybraty monetu i shcho potribno znaty pered tym, yak vkladaty hroshi. 2022. URL: <https://mc.today/investitsii-v-kriptovalyutu/> (date of access: March 30, 2023)
2. Shcho varto znaty dlia efektyvnoho investuvannia v kryptovaliutu? LIHA:ZAKON. 2021. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FZ002525> (date of access: March 30, 2023)

3. Ryzykovi investytsii: kryptovaliuta yak sposib vkladennia hroshei. Delo.ua. 2021. URL: <https://delo.ua/finance/zarobotat-na-bitcoine-kak-investirovat-v-kriptu-389022/> (March 30, 2023)
4. Investytsii v kryptovaliutu: perevahy ta ryzyky, pro yaki treba znaty treideram-pochatkivtsiam. Tokar. 2023. URL: <https://tokar.ua/read/89868/investytsii-v-kryptovaliutu-perevahy-ta-ryzyky-pro-iaki-treba-znaty-treyderam-pochatkivtsiam/> (date of access: March 30, 2023)
5. Kryptovaliutu v spravu: mozhlyvosti y ryzyky alternatyvy tradytsiinym rynkam investytsii. Mind. 2023. URL: <https://mind.ua/openmind/20253340-kriptovalyutu-v-spravu-mozhlyvosti-j-riziki-alternativi-tradicijnim-rinkam-investicij> (date of access: March 30, 2023)
6. Dynamika vartosti kryptovaliut. URL: <https://minfin.com.ua/currency/crypto/> (date of access: March 31, 2023)
7. The 2022 Global Crypto Adoption Index: Emerging Markets Lead in Grassroots Adoption, China Remains Active Despite Ban, and Crypto Fundamentals Appear Healthy. Chainalysis. 2022. URL: <https://blog.chainalysis.com/reports/2022-global-crypto-adoption-index/> (date of access: March 31, 2023)
8. Pro virtualni aktyvy : Zakon Ukrainy vid 17.02.2022 № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (date of access: March 31, 2023)
9. Reitynh krypto-birzh. Minfin. URL: <https://minfin.com.ua/crypto/exchanges/> (date of access: March 31, 2023)
10. Topovi kryptovaliuty ta yak ukraintsi na nykh zarobliaiut. Marketer. 2022. URL: <https://marketer.ua/ua/top-cryptocurrencies-and-how-ukrainians-earn-on-them/> (date of access: March 31, 2023)